

Trükist ilmub T. Weinmanni „Rehkenduse ülesanded Eesti rahvakoolidele. Esimene anne. I ja II kooliaasta”.

100 aastat tagasi

Koostanud emeriitprofessor **H e i n o R a n n a p**

1. juuli

Riia õpperingkonna kuraator S. Prutšenko, olles solvunud Paide linnavolikogu keeldumisest avada lapsevanemate palvel tütarlaste eelgümnaasium, otsustab avada Paide tütarlaste kroonugümnaasiumi.

4. juuli

Tartumaa kihelkonnakoolide lapsevanemad teevad järelpärimise kubernerile, miks koolid ei täida 1891. a Liivimaa kuberneril määrust kihelkonnakoolis õppemaksuta õppimise kohta. Vastab õpperingkonna valitsus: kooliraha võib kihelkonnakool võtta, kui seisukord seda nõuab.

5. juuli

Tartus algab Eesti nooresoo seltsi korraldusel kahe nädala pikkune turni- ja mängukursus Soome pedagoogide Suoma Penttila ja Otto Sirkka juhatusel.

9. juuli

Baltimaade 120 vallakooli kontrollinud dr Reinhard teatab valitsusele: koolide seisukord on väga vilets: vähe õhku, õhupuhastus puudub, ruumid niisked ja külmad; joogivesi halb; puuduvad väljakäigukohad; klassitoad on paljudes koolides ka magamis- ja söögitubadeks; puuduvad sahvrid, mistõttu toit rikneb; siiski saab mõnes üksikus kohas sooja toitu; pimedate klassitubade tõttu on 21% õpilastest silmad haiged.

13. juuli

Trükist ilmub Eesti kirjanduse seltsi väljaandena 2000 eksemplaris M. J. Eiseni 96-leheküljeline „Eestlaste sugu” 1. pool.

16. juuli

Pihkva kooliõpetajate seminar teatab, et võtab õppima 15

õpilast Baltimaadest, kuid tingimusel, et seminari lõpetaja asub tööle Balti koolides, mitte ei võta ära kohta Venemaa koolides.

17. juuli

Arvestades raamatukaupluste proteste, käsib õpperingkonna kuraator koolijuhatajatel määrata suvevaheajal kindlaks kõik õpikud, mida kool õppeaastal vajab, ja teatada sellest raamatukauplustele.

18. juuli

Vilsandi lapsevanemad rõõmustavad. Kroonumetsa jagamise komisjon eraldas Vilsandi kogukonnale ühe tressatini kroonumaad kooli asutamiseks.

20. juuli

■ Riia õpperingkonna kuraator teatab Tallinna linnaameti järelepärimisele, et nad võivad esimese järgu tütarlastekoolis rakendada uut õppeplaani tingimusel, kui heidavad eesti keele õppekavast välja eesti rahva ajaloo ja rakendavad vaid ühe Lääne-Euroopa keele.

■ Sajad Peterburi rahvakooliõpetajate suvekursusest osavõtjad võtavad vastu otsuse piiriäärsete maade rahvakoolide kohta: kõiki õppeaineid peale vene keele tuleb õpetada emakeeles. Vene keeles lugemine ja kirjutamine võib alata siis, kui emakeeles lugemine ja kirjutamine on selge.

24. juuli

Tallinna koolipoisid saavad lõbusate hõigetega Buhhaara emiiri poolt jõumees Lurichile kingitud kaamelid sadamast Suure-Roosikrantsi uulitsa talli.

26. juuli

Vastavalt linna koolideinspektori Ansoni väljatöötatud ja kuberneril poolt heaks kiidetud plaanile eraldab Paide lin-

navalitsus raudteevaksali juures poole tessatini suuruse maa-ala: üks tislari ja treiali, teine seppade ja lukusseppade osakonnaga 80 poisiga tööstuskooli loomiseks.

1. august

Narvas avatakse kahepäevane karskuse kongress. Päevakorras ettekanded: õppiv noorsugu ja karskus (M. Raud); alkohol ja haridus (J. Kerg); sugude selgitamine õppivale noorsoole (P. Põld) jm.

3. august

Ka Eesti kirjanduse seltsi koosolek toimub seekord Narvas. Päevakorras Narva eesti keel, näiteks kohapealne keelenäide: „Käisime Jõesus. Pidime paragoti pääle hiljaks jääma. Sain kärmesti sontiku kätte, kohta selga ja siis vossiku pääle – jõudsime veel õigeks ajaks pristani.”

4. august

■ Rahvahariduse ministeerium viib Eestimaa rahvakoolide direktori, ainukese eesti rahvusest kõrgema koolijuhi Karl Reha Smolenski reaalkooli direktoriks ja määrab Eestimaa rahvakoolide uueks direktoriks senise Liibavi gümnaasiumi juhataja Rogosinnikovi.

■ Õpperingkonna valitsus keelab Kiievi misjonäride kongressi otsuse alusel paastu ajal laupäeva ja pühapäeva õhtutel kooli juures näitemänguetendused, kontserdid ja muud lõbustused.

10. august

■ Taali ministeeriumikoolis avatakse pedagoogikaklass, et valmistada ette noori õpetajaid Pärnumaa koolidele.

■ Viljandimaal Aidu vallas sünnib tulevane koorijuht, muusikapedagoog, TPedI professor Ants Kiilaspea.

15. august

■ Tartus avatakse Eesti põllumeeste seltsi kolmepäevane näitus, kus kooli ja õppeasjade osakonnas on välja pandud koolimajade plaanid, koolilauad kaheistmeliste pinkidega, liikuvate osadega tahvlid, õpilaste puu-, metalli- ja lõngatööd.

■ Rahvahariduse ministeerium kinnitab kooliõpilaste ülalpidamise uue eeskirja, mille järgi on kõik linnakoolide õpilased kohustatud kandma mundrit; keelatud on pimeduse tulekul jalutamine linnaulitsatel, käimine teatris ja kontsertidel, samuti kohvimajades. Lubatud on käia avalikel koosolekutel kooliülemuse loal.

16. august

■ Ingerimaal Teškovas korraldavad eesti koolid näitusmüügi, mille tulu läheb Ingerimaa koolide ajaloo koostamiseks. Raamat pealkirjaga „Kolppanan Seminaari” ilmub mõni aasta hiljem ja annab ülevaate ka Kunileiu töötamisest ingerlaste õpetajana.

■ Viljandis toimub kohaliku hariduseltsi Eesti tütarlaste progümnaasiumi uute kooliruumide avamispidu, kaasa teevad Holstre pasunakoos, meeste-, sega- ja neidude-

koorid ning näiteseltskond. Kohale on jõudnud Peterburist kooli direktoriks kutsutud Jaan Lattik.

18. august

Õppetöö algab Peterburi Eesti hariduseltsi koolides: I – Narva värava taga, juhataja M. Kõrgesaar; II – Peterburi poolel, juh hr Madisson; III – Kolomenskaja uulitsal, juh D. Otsus; IV – Smolenski külas, juh J. Ilves; V – Vassili saarel, juh J. Kartau; VI – Porohovõjes, juh J. Reberg ja VII – Viiburi poolel.

19. august

Kuussaares avatakse piduliku aktusega ülemõpetaja Blossfeldti ja preester Sepa kõnedega tütarlaste gümnaasium.

20. august

Koolijuhataja H. Wiermann avab Türi kihelkonnakooli juures, kus õpivad nii poiss- kui ka tütarlapsed, eraõppega klassid, kus valmistatakse saksa ja prantsuse keelt oskavaid lapsi ette sisseastumiseks keskkooli neljandasse ja viiendasse klassi. Koolis õpetatakse ka muusikat.

24. august

■ Venemaalt Balti aladele levinud koolera tõttu annab õpperingkonna kuraator korralduse „võtta tarvitusele kõige valjumad abinõud, et õpilastele koolera külge ei hakkaks. Kui siiski, siis peavad õpilased olema haiglas eri ruumides”.

■ Balti arstide kongressil teeb dr Brennsohn ettekande õpilaste selgroo kõveraks jäämise põhjustest, rõhutades koolilaudade ja -pinkide tähtsust tervete laste kasvatamisel.

27. august

■ Valgas lõpeb üliõpilase A. Birki suvekursus 30 noore kooliõpetajate eksamiks ettevalmistamiseks.

■ Rahvahariduse ministeerium eraldab seekord 4000 rbl Baltimaade keskkoolide õpetajate enesetäiendamiseks jõuluaheajal välismaal.

28. august

Tartu ülikooli rektori kt saab rahvahariduse ministri korralduse mitte lubada üliõpilastel korraldada koosolekuid juutide vastuvõtmise küsimuses.

30. august

Viljandimaa Kõpu nooresoo ühisus võtab vastu otsuse muuta simmanid oma vallas joomiskohtade asemel tantsu, mängu ja etenduste pidudeks.

31. august

Trükist ilmub T. Weinmanni „Rehkenduse ülesanded Eesti rahvakoolidele. Esimene anne. I ja II kooliaasta”, kus teise kooliaasta lastele on rida õige raskeid ülesandeid, näit „Kui igasse tuppa 3 inimest läheb, siis jääb 3 tuba üle. Kui igasse tuppa 1 inimene läheks, siis tuleks 3 tuba puudus. Mitu tuba? Mitu inimest?”

Järgneb.